

פרשת תולדות

יצחק אבינו נשא את רבקה כשהייתה בת שלש, והמתין עד שתהא בת שלש עשרה וראויה להוליד, ומאז המתין עוד עשר שנים, וכשלא נפקדה הלך עמה להר המוריה במקום שעקדו אותו ועמדו זה מול זה בזוית והתפללו שם, וה' נענה לתפילת יצחק כי היה צדיק בן צדיק ורבקה הייתה צדיקה בת רשע, ורבקה התכוננה ללדת. רבקה המשיכה במעשיה הטובים של שרה וגיירה נשים, וכשעברה ע"י בתי ע"ז כדי להוציא משם נשים, הרגישה שהתינוק רוצה לצאת, וכשעברה ע"י הישיבה של שם ועבר הרגישה שוב שהתינוק רוצה לצאת, היה לה צער גדול ושאלה את חברותיה אם גם הם סבלו כך ואמרו שלא, הלכה לסבה שם ושאלה אותו מה זה, ואמר לה בנבואה שיש שני ילדים בבטנה האחד יהיה רשע והשני יהיה צדיק, כשילדה רבקה יצא הראשון תינוק אדמוני מגודל שיער והיה לו זקן ושיניים וקראו שמו 'עשו' מלשון 'עשוי', אחריו יצא תינוק חלק ויפה תואר (והיה דומה לאדם הראשון ביופיו) וידו החזיקה בעקב עשו לכן קראו שמו 'יעקב', כשגדלו והגיעו לגיל שלש עשרה אז ראו כולם את ההבדל ביניהם, שיעקב היה יושב בישיבה ולומד תורה וימים ולילה, ועשו היה צד חיות בשדה והיה משקר את אביו כדי שיחשוב שהוא לומד והיה שואלו איך מעשרים את המלח, או את התבן וכו', ויצחק אהב את עשו. כשהיה עשו בשדה ראה את נמרוד מגיע עם הבגד עור שהיה לו ועליו צורות של חיות וכשלחץ על צורת חיה הייתה החיה הזו באה ונכנעת לו והיה צדה, (בגד זה עשה ה' לאדם הראשון והורישו למתושלח והוא לנח שהכניסו לתיבה וחס גנבו מנח ונתנו לנמרוד), עשו מאד רצה את הבגד הזה, והחליט להרוג את נמרוד, יום אחד ארב לנמרוד וכשראה שהתרחק מחייליו התנפל עליו וערף את ראשו, אח"כ נלחם עם שני שומרי ראשו של נמרוד והרגם, ומהקולות שצעקו באו חיילי נמרוד לראות מה קרה, כשראה עשו שהם מתקרבים הפשיט את הבגד מנמרוד וברח לבית אביו. באותו יום נפטר אברהם אבינו, כי לא רצה ה' שיראה במעשי עשו, ויעקב הכין לאביו יצחק נזיד עדשים – כי האבלים אוכלים מאכל עגול – עשו נכנס הביתה עייף ורעב וביקש מיעקב שיביא לו לאכול מהאדום הזה, ויעקב ראה שעשו בעל עבירות וחשב שאין זה ראוי שעשו יעבוד בבית המקדש, אמר לו שבישל את הנזיד לאבא, צעק עשו שרוצה עכשיו לאכול ויכין אחר לאבא, אמר לו יעקב שאם הוא ימכור לו את הבכורה ייתן לו עכשיו לאכול, הסכים עשו ואמר ליעקב שישפוך לו לפה את האוכל אמר לו יעקב שישבע לו שהבכורה שלו, ועשו נשבע ואכל, אח"כ קרא עשו לחבריו ואמר ליעקב להביא להם אוכל והם לעגו וצחקו עליו שהוא מאכילם בחינם.

אחרי פטירת אברהם אבינו נהיה רעב בארץ ויצחק רצה ללכת לארץ מצריים, אמר לו ה' שאסור לו לצאת מארץ ישראל בגלל שנבחר לעולה והוא קדוש, הלך יצחק לגרר שבארץ פלישתים, ואמר לרבקה שאם ישאלוה, תאמר שהיא אחותו כדי שלא יהרגוהו, אחרי כמה ימים שהיו בגרר ראה אבימלך שיצחק מדבר עם רבקה כמו לאשה, קרא לו ושאלו למה שיקר אותו, ענה יצחק כי פחד שיהרגו אותו בגללה, אבימלך זכר את העונש שקיבל כשלקח את שרה, אמר למשרתיו להרכיב את יצחק ורבקה בחוצות העיר ולהודיע בשם המלך שמי שייגע בהם יקבל עונש, יצחק זרע תבואה בגרר והיה ברכה ביבולו שהאדמה הוציאה פי מאה מהגידול הרגיל, יצחק מכר את התבואה וקנה צאן ונהיה עשיר גדול, עד שאמרו בגרר שהזבל של יצחק שווה יותר מארמונו של אבימלך, כששמע זאת אבימלך נעלב מאד, ואמר ליצחק שילך מגרר, הלך יצחק לנחל גרר וחפר שם באר, באו הפלשתים ורבו עם רועי יצחק, הלך יצחק גם משם חפר עוד באר וגם את זה הפלשתים לקחו המשך וחפר עוד באר ועליה לא רבו, אח"כ הלך לבאר שבע וחפר שם ארבע בארות, בלילה פחד יצחק שאבימלך ירצה לצאת למלחמה נגדו ולכן שלחו מגרר, התגלה אליו ה' ואמר לא שלא יפחד כי הוא מלווה אותו בכל מקום ושומר עליו ובירכו שירבה זרעו כעפר הארץ, יצחק שמח על הברכה ובנה מזבח והודה לה', אבל כדי שיצחק לא יחשוש יותר הביא ה' על אבימלך שחין, ויבשו האילנות במקומו, וכן באו גנבים ע"י ארמונו ולא יכל לישון רגוע שחשב לעצמו למה קיבל את העונש הזה, עד שנזכר שבגלל שגירש את יצחק מגרר נענש, וקרא לפיכך שר צבאו ויחד הלכו ליצחק וביקשו את סליחתו, אח"כ ביקשו ממנו שיבטיח להם שיותר לא יעשה להם כלום וכרתו ברית שלום, יצחק נתן להם לאכול ולשתות ושילחם לגרר. יצחק אבינו שלח את יעקב ללמוד בישיבה של שם, ולמד שם כמה שנים עד ששם נפטר, ואז חזר ללמוד עם אביו. כשהיה עשו בן ארבעים התחתן עם שתי נשים רשעיות, האחת אהליבמה ושינה את שמה ליהודית כדי שיצחק אביו יחשוב שאינה עובדת ע"ז, ולשניה קראו עדה ושינה שמה לבשמת, והכעיסו את יצחק ורבקה במעשיהם. יצחק אבינו היה זקן בן מאה עשרים ושלש ולא ראה טוב, בגלל שה' חס על כבודו ולא יצא לרחוב וכך לא ישמע איך אנשים מקללים את עשו, ועוד סיבה שמעשן הקטורת שהקטירו נשות עשו כהו עיניו, ועוד סיבה שבשעת העקידה בכו מלאכי השרת לפני הקב"ה, ודמעותיהם נפלו לתוך עינו של יצחק והכהו את ראייתו. יום אחד קרא יצחק לעשו ואמר לו הנה זקנתי ולא ידעתי יום מותי ועכשיו זה ערב פסח ובלילה יהיה ליל שימורים שהמלאכים משבחים את הקב"ה ואז יש עת רצון, וזה זמן טוב שאוכל לברכך, לכן קח את החרב ותשחיו אותו (עשו היה מומחה לירות את החרב כשחיה רצה והיה הורגה בשחיטה כדי), ותכין לי מטעמים שאני אוהב וייחשב לך למצוה ואז אהיה בשמחה ותשרה עלי רוח הקודש ואוכל לברכך, רבקה שמעה מה שאמר יצחק לעשו ושלחה שיקראו ליעקב מהישיבה, כשהגיע אמרה לו: שמעתי שאביך ביקש מעשו להביא לו מטעמים ואח"כ יברכהו, לכן שמע בני, לך והבא שני גדיי עיזים טובים ואעשה מהם מטעמים כמו שאביך אוהב ויברכך, אמר יעקב אולי ימשש אותי אבא ויראה שידי לא שעירה כשל עשו ויקללני, ועוד טען שהרי עשו רשע וזה מסוכן לריב איתו, וגם אם ישמעו ברחוב שלקח לעשו את הברכות יהיה חילול ה' ח"ו שיעקב אינו אדם ישר, ענתה לו רבקה שאמרו לה בנבואה שיעקב צריך לקבל את הברכות ואין לך לחשוש, ואם אתה חושש מקללתו של יצחק, דע לך שאם לא תלך אני אקפיד עליך, לכן אתה חייב לשמוע בקולי, יעקב הלך בבכייה כי ידע שזה יגרום לו לצרות כל חייו, אבל שמע בקול אמו והביא לה שתי גדיים, רבקה הכינה מטעמים והלבישה את יעקב בבגדים של עשו (שלקח מנמרוד) ובנס נהיה הבגד למידתו של יעקב, ראה יעקב שמשמייים רומזים שהוא צריך לעשות זאת, רבקה שמה על ידו ועל צווארו את העור של העיזים וליוותה את יעקב עד החדר של יצחק, יעקב חשב לעצמו שאם ה' גזר עליו שצריך לקבל את הברכות, א"כ אינו צריך לשקר, נכנס לחדר ואמר: **אבי, ענה יצחק: הנני, מי אתה? אמר יעקב: אני - (ובלחש) יעקב, (ובקול אמר: עשו בכורך, עשיתי - (ובלחש) הרבה פעמים - ובקול: מה שביקשת ממני, קום נא ממיטתך ואכול מצידי וברכיני, שאלו יצחק איך מיהרת כ"כ למצוא ציד, ענה יעקב: ה' שאוהב אותך ולא רצה שתירעב זימן לי מהר ציד, חשב יצחק הרי זה לא דרכו של עשו להזכיר שם ה', אמר ליעקב בוא אלי ואמשש אותך, פחד יעקב ולא זז ממקומו, באו שתי מלאכים ותפסוהו בימינו ובשמאלו והביאוהו ע"י אביו, מימש אותו יצחק ואמר: **הקול קול יעקב והידיים ידי עשו, וניסה יצחק להאריך בשיחה אולי יזהה את הקול, ושאל שוב: אתה בני עשו? ענה יעקב: אני, אמר יצחק הגש נא את מה שהבאת ואוכל ואח"כ אברכך, כשאכל הביא המלאך מיכאל מהיין המשומר בגן עדן ויצחק שתה מזה, אמר יצחק גש אלי ונסק אותי, כשהתקרב אליו יעקב והריח את בגדיו - ואפי' שבדרך****

כלל לעורות ישנים יש ריח לא נעים, מזה היה ריח גן עדן, אמר יצחק, ריח בני כריח השדה אשר בירכו ה', ובירך את יעקב בעשר ברכות: א. **ויתן לך האלוקים**: מטל השמים – כשיהיו בני ישראל במדבר יוריד להם ה' טל מלמעלה וטל מלמטה ומן ביניהם, ויהיה להם מי מעיינות, ובבאר במדבר יהי' להם הרבה דגים, ב. **משמני הארץ** – שבארץ ישראל יצמחו פירות טעימים ומתוקים, ג. **ורוב דגן** – שיוכלו להביא מהם סולת לקרבנות, ד. **ותירוש** – יהי' להם יין טוב, ה. **יעבדוך עמים** – כל השבעים אומות ישתחוו לך, ו. **וישתחו לך** – גם בני קטורה ובני ישמעאל ישתחוו לך, ז. **הוה גביר לאחיך** – שהוא יהי' אדון והם יהיו עבדיו, ח. **וישתחו לך בני אמך**. ט. **אורריך ארור**. י. **ומברכך ברוך**. נחזור לעשו שהלך לשדה וכיון שהיה מומחה תפס צבי וקשרו והלך לתפוס עוד אחד, בינתיים בא מלאך והתיר את הקשרים וברח, כשקשר עוד צבי שוב התיר המלאך את הקשרים, כשעבר הרבה זמן ולא הצליח לתפוס החליט שיביא איזה בשר שימצא, וראה כלב מת, לקחו ובישל תבשיל ליצחק. בחדר של יצחק היה שתי דלתות, וכשיצא יעקב מדלת אחת נכנס עשו מהדלת השניה, והביא לאביו את האוכל וכשנכנס לחדר נכנס איתו הגיהנום, ועשו צעק לאביו: קום מהמיטה ושב לאכול ותברך אותי, ויצחק נחרד מאד כי ראה את הגיהנום פתוחה לפניו, ושאל מי זה שהביא לי מצידו ואכלתי ממטעמיו שהיה בהם טעם גן עדן וברכתיו, וגם ברוך יהיה, כששמע זאת עשו צעק צעקה גדולה וירדו מעיניו שתי דמעות, וביקש מאביו שיברך גם אותו, אמר יצחק בא אחיך ולקח את הברכות בחכמה, התחנן עשו מאד שיברך גם אותו, אמר לו יצחק, שיעקב יהי' אדונך ולך לעבוד אצלו ואז יהיה לך טוב, עשו לא הסתפק בזה ובכה ורצה ברכה, אמר לו יצחק שאיטליה של יון יהיה שלו, ובירכו עוד 'על חרבך תחיה ואת אחיך תעבוד', כשבני ישראל לא יעסקו ח"ו בתורה, יגבר כוחו של עשו. עשו כעס בליבו על זה שיעקב קיבל ממנו את הבכורה ולקח לו את הברכות, והחליט שימתין עד שיצחק ימות, ואז יהרוג את יעקב, וחשב עוד דברים איך יכול להציק ליעקב, הדברים נודעו לרבקה ברוח הקודש, קראה ליעקב ואמרה לו שגילו לה שעשו רוצה להורגו, ע"כ כדאי שיברח לחרן וילך לאחיה לבן, וכשעשו ירגע היא תשלח שיקראו לו חזרה הביתה. רבקה חשבה איך לומר זאת ליצחק כי לא רצתה לצערו, ע"כ דיברה איתו בענין השידוך של יעקב ואמרה שאולי כדאי שישא את בת לבן, יצחק הסכים לדעתה וקרא ליעקב ואמר לו לקחת אשה מבנות לבן, בירכו ושלחו לשלום. יעקב ידע שיצטרך עכשיו לגור בין רשעים ולהיזהר מללמוד ממעשיהם הרעים, ע"כ החליט להיכנס לשיבתו של עבר ולמד שם במשך ארבע עשרה שנים רצופים ביום ובלילה ללא שינה בכלל, ואח"כ יצא לכיוון חרן. כשיצא יעקב מאביו חשב לעצמו, הלוואי שהברכות יתקיימו מיד, יצאה בת קול ואמרה, אכן, היום עשו נהנה מהברכות אבל לעתיד לבוא יתקיימו כל הברכות שקיבל יעקב, וישלוט על זרע עשו. ויה"ר שזנכה בקרוב לראות כיצד מתקיימים ברכות יצחק, אכ"ר.